

ΟΙ ΠΤΩΣΕΙΣ / ΠΑДЕΓΚΙ

Η ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΠΤΩΣΗ / ИМЕНИТЕЛЬНЫЙ ПАДЕЖ

Είναι ο **αρχικός τύπος του ουσιαστικού**, όπως απαντά στο λεξικό, και από τον οποίο σχηματίζονται οι άλλες πτώσεις και άλλα μέρη του λόγου. Απαντάει στις ερωτήσεις **κτο?** (=ποιος; ποια; ποιοι; ποιες;) και **что?** (=πι;). Η ονομαστική πτώση δεν χρησιμοποιείται ποτέ με προθέσεις.

Хрήση

α) **Δηλώνει το υποκείμενο** και συμφωνεί στον αριθμό, στο πρόσωπο (στον ενεστώτα και στον μέλλοντα) και στο γένος (στον παρελθόντικό χρόνο) με το ρήμα:

Студенты слушают лекцию.

Οι φοιτητές ακούν (παρακολουθούν) την διάλεξη.

Бабушка отдыходала летом в деревне.

Η γιαγιά ξεκουραζόταν το καλοκαίρι στο χωριό.

β) **Δηλώνει το κατηγορούμενο:**

Олег – предприниматель.

Ο Όλεγκ είναι επιχειρηματίας.

Китай – большая страна.

Η Κίνα είναι μεγάλη χώρα.

Паратήρηση

□ 'Όταν σε μια πρόταση το υποκείμενο, αλλά και το κατηγορούμενο είναι ουσιαστικά στην ονομαστική πτώση και το ένα δείχνει την ιδιότητα του άλλου, χωρίζονται με παύλα:

Моя dochь – **биолог**.

Η κόρη μου είναι βιολόγος.

Η παύλα, όμως, απουσιάζει όταν το υποκείμενο είναι προσωπική αντωνυμία:

Он прекрасный **человек**.

Ι (Αυτός) είναι υπέροχος άνθρωπος.

γ) **Χρησιμοποιείται στις προσφωνήσεις** στην θέση της ελληνικής **κλητικής**:

Мама, ты меня слышишь?

Μαμά, μ' ακούς;

Александр, иди сюда!

Αλεξάντρ, έλα εδώ!

Паратήρηση

□ Παλαιότερα στην ρωσική γλώσσα υπήρχε και η κλητική πτώση, η οποία αργότερα καταργήθηκε. Ορισμένες λέξεις της σύγχρονης ρωσικής γλώσσας διατηρούν ειδικές μορφές στην κλητική πτώση: **Бог** (=Θεός) ► **Боже!** (=Θεέ!), **Господь** (=Κύριος -μόνο στην αναφορά στον Θεό) ► **Господи!** (=Κύριε!).

δ) **Χρησιμοποιείται με το μόριο **вот** (=να, ίδού) και την άκλιτη αντωνυμία **это** (=αυτός, αυτή, αυτό, αυτοί, αυτές, αυτά):**

Вот моя новая **машина**!

Να το καινούργιο μου αυτοκίνητο!

Это твой младший **брать**?

Αυτός είναι ο μικρότερος αδερφός σου;

ε) **Δηλώνει το υποκείμενο στις παθητικές και απρόσωπες συντάξεις**, το οποίο αντιστοιχεί στο αντικείμενο των ενεργητικών συντάξεων:

Дом строится рабочими.

Το σπίτι χτίζεται από τους εργάτες.

Выставка мебели ужে открылась.

Η έκθεση επίπλου έχει ήδη ανοίξει.

Заводы строятся вдали от городов.

Τα εργοστάσια χτίζονται μακριά από τις πόλεις.

Η ΠΡΟΘΕΤΙΚΗ ΠΤΩΣΗ / ПРЕДЛОЖНЫЙ ПАДЕЖ

Είναι η μοναδική πτώση που χρησιμοποιείται **μόνο με προθέσεις**. Χρησιμοποιείται για τον σχηματισμό των εμπρόθετων προσδιορισμών τόπου, χρόνου, θέματος κ.ά. Απαντά στις ερωτήσεις **(ο) κομ?** (=για ποιον;) , **(ο) χём?** (=για ποιο πράγμα; περί τίνος;).

Σχηματισμός

Στον ενικό αριθμό:

- α) για τα θηλυκά ουσιαστικά με κατάληξη ονομαστικής [ь], η κατάληξη αλλάζει σε [и],
- β) για τα αρσενικά, τα θηλυκά και τα ουδέτερα με κατάληξη ονομαστικής [ия]/[ие]/[ий], η κατάληξη αλλάζει σε [ии],
- γ) για όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις και για τα τρία γένη, η κατάληξη αλλάζει σε [е]:

Ενικός Αριθμός

Αρσενικά

Σκληρά και συρι- στικά σύμφωνα	Μαλακά	Σκληρά	Μαλακά	Σκληρά	Μαλακά
студент[е]	сұмғарна	сұмғарна	сұмғарна	собак[е]	лóшад[и]
стол[é]	учитеle[е]	мéст[е]	мóр[е]	газéт[е]	двéр[и]
врач[é]	музé[е]	окн[é]	задáн[ии]	тéт[е]	
этаж[é]	сценáр[ии]		йм[ени]	кухн[е]	

Ουδέτερα

Θηλυκά

σύμφωνα	собáк[е]	сұмғарна	лóшад[и]
		газéт[е]	
	тéт[е]		
	кухн[е]		
	фамíл[ии]		

Στον πληθυντικό αριθμό:

- α) για όλα τα ουσιαστικά με θέματα σε σκληρά σύμφωνα, η κατάληξη είναι [ах],
- β) για όλα τα ουσιαστικά με θέματα σε μαλακά σύμφωνα, η κατάληξη είναι [ях]:

Πληθυντικός αριθμός

Αρσενικά

Σκληρά και συρι- στικά σύμφωνα	Μαλακά	Σκληρά	Μαλακά	Σκληρά	Μαλακά
студент[ах]	сұмғарна	сұмғарна	сұмғарна	собáк[ах]	тéт[ях]
стол[ах]	учитеle[ях]	мест[ах]	мор[ях]	газéт[ах]	кухн[ях]
врач[ах]	музé[ях]	окн[ах]	задáн[ях]		лошад[ях]
этаж[ах]	сценáр[ях]		им[енах]		двер[ях]

Ουδέτερα

Θηλυκά

σύμφωνα	собáк[ах]	сұмғарна	лóшад[ах]
		газéт[ах]	
	тéт[ах]		
	кухн[ах]		
	фамíл[ах]		

Παρατήρηση

Ορισμένα ουσιαστικά αρσενικού γένους αποβάλλουν στην κλίση, σε όλες τις πτώσεις εκτός από την ονομαστική+ή και αιτιατική ενικού, το τελευταίο φωνήγεν του θέματος. Για την λίστα αυτών, (► σελ. 63, Τα ουσιαστικά με ανώμαλη κλίση): **дворéц** (=παλάτι) ► **во дворцé, сон** (=ύπνος, όνειρο) ► **во сне**, **ребёнок** (=παιδί) ► **о ребёнке**.

Ιδιαιτερότητες στον σχηματισμό της προθετικής

Μερικά ουσιαστικά έχουν δύο διαφορετικές καταλήξεις στην προθετική πτώση: η κατάληξη [ε] τίθεται μετά από την πρόθεση **о(б)** και η κατάληξη [γ/ιο] μετά από τις προθέσεις **в(о)** και **на**:

		μετά από о(б)	μετά από в(о) και на
ад	Άδης	об áд[ε]	в ад[ý]
аэропорт	αεροδρόμιο	об аэропорт[ε]	в аэропорт[ý]
берег	όχθη, ακτή	о берег[ε]	на берег[ý]
год	έτος, χρόνος	о гód[ε]	в год[ý]
край	άκρη, τόπος	о кrá[ε]	на/в кра[ю]
лес	δάσος	о лéс[ε]	в лес[ý]
мост	γέφυρα	о мóст[ε]	на мост[ý]
порт	λιμάνι	о порт[ε]	в порт[ý]
рай	παράδεισος	о рá[ε]	в ра[ю]
ряд	σειρά	о рáд[ε]	в ряд[ý]
сад	κήπος	о сáд[ε]	в сад[ý]
снег	χιόνι	о снéг[ε]	на/в снег[ý]
угол	γωνία	об угл[é]	на/в угл[ý]
шкаф	ντουλάπα	о шкаф[ε]	в шкаф[ý]

Προσοχή: Η ανώμαλη κατάληξη [γ/ιο] τονίζεται πάντα.

Χρήση

Η προθετική χρησιμοποιείται με τις προθέσεις **в(о)**, **на**, **о(б)**, **при**:

α) όταν δηλώνει θέμα **σκέψης** ή **συζήτησης**, εισάγεται με την πρόθεση **о** (πριν από σύμφωνο), η οποία αλλάζει την μορφή της σε **об** (πριν από τα φωνήντα **а**, **о**, **у**, **и**, **э**) και σε **όбо** με τις συγκεκριμένες αντωνυμίες: **όбо мнe** (=για μένα), **όбо всex** (=για όλους), **όбо всём** (=για όλα).

► τα ρήματα που δηλώνουν ομιλία ή σκέψη είναι:

говорить	μιλάω, λέω	думать	σκέφτομαι
мечтать	ονειρεύομαι	разговáривать	συζητώ
вспоминать	ξαναθυμάμαι, αναπολώ	читать	διαβάζω
сообщать	αναφέρω, ενημερώνω	объявлять	ανακοινώνω
помнить	θυμάμαι	слышать	ακούω (ξαφνικά)
знать	γνωρίζω	петь	τραγουδάω
спрашивать	ρωτάω	узнавáть	πληροφορούμαι, μαθαίνω
напоминать	υπενθυμίζω	рассkázывать	διηγούμαι
забывать	ξεχνάω	писáть	γράφω

Журналисты говорят **о политике**.
Шеф всегда думает **о работе**.
Служащие мечтают **об отпуске**.
Мой враг говорит **обо мне**.

Οι δημοσιογράφοι μιλούν περί πολιτικής.
Ο διευθυντής πάντα σκέφτεται (για) την δουλειά.
Οι υπάλληλοι ονειρεύονται τις διακοπές.
Οι εχθροί μου μιλούν για μένα (περί εμού).

► με τα ουσιαστικά που δηλώνουν κάποιο θέμα, όπως:

разговóр	суномилá	кни́га	βιβλίο
журнáл	периодикó	бесéда	συζήτηση
рассkáз	διήγημα	статья	άρθρο εφημερίδας
мысль	σκέψη	ромáн	μυθιστόρημα
вопróс	ερώτηση	мечтá	όνειρο, όραμα
фильм	ταινία	объявléниe	ανακοίνωση
воспоминáние	ανάμνηση	песня	τραγούδι
сообщéние	ενημέρωση, αναφορά	пáмять	μνήμη
письмо	επιστολή	передача	εκπομπή

На фестивáле покáзывают фýльмы **о войнé**. | Στο φεστιβάλ προβάλλουν ταινίες για τον πόλεμο.
Эта статья о глобализáции. | Αυτό το άρθρο είναι για την παγκοσμιοποίηση.

β) όταν δηλώνει **тóпо**, στον οποίο βρίσκεται κάποιος ή κάτι (ως απάντηση στην ερώτηση **где?** (=πού;) χρησιμοποιείται με τις προθέσεις **в(о)** και **на** (για την διαφορά μεταξύ των προθέσεων, (► κεφ. 14, Προθέσεις):

Антón живёт **в Салóниках**.

Татьяна работает **в больнице**.

Телефон лежит **на столе**.

Газеты продаются **в киóске**.

Исторический музéй находится **на Красной плóщади**.

Ο Αντόν μένει στην Θεσσαλονíκη.

Η Τατιάνα δουλεύει στο νοσοκομείο.

Το τηλέφωνο βρίσκεται στο τραπέζι.

Τις εφημερίδες τις πουλάνε στο περίπτερο.

Το Ιστορικό Μουσείο βρίσκεται στην Κόκκινη Πλατεία.

► Προσοχή

Η προθετική πτώση δηλώνει τόπο μόνο με ρήματα στάσης. Με ρήματα κίνησης προς χώρο χρησιμοποιούνται οι ίδιες προθέσεις με την αιτιατική πτώση, ώστε να δηλωθεί ο προορισμός και απαντά στην ερώτηση **кудá?** (=προς τα πού;):

Стáсі – прoθeтeтиκή пtώσї

Где? (=πού;)

-Где ты ёчишься? (=Πού σπουδάζεις;)

-Я учýсь в университéte. (=Σπουδάζω στο πανεπιστήμιο.)

Кíнησї – aitiatikή ptώσї

Кудá? (=προς τα πού;)

-Кудá ты идёшь? (=Πού πας; -προς τα πού)

-Я идý в университét. (=Πάω στο πανεπιστήμιο.)

γ) όταν δηλώνει χρόνο και απαντά στην ερώτηση **когдá?** (=πότε;) με τις λέξεις:

месяц μήνας

Ирина была в Риме **в июле**.

(=Η Irína ήταν στην Ρώμη τον Ιούλιο.)

год étoсs

Максим купил компьютер **в прошлом гóду**.

(=Ο Maksim αγόρασε τον υπολογιστή πέρυσι.)

век aiώnaсs

Пушкин жил **в девятнáдцатом вéке**.

(=Ο Pousskin έζησε τον 19ο αιώνα.)

недéля εβδóμáða

на этой недéле нáша гру́ппа пойдёт в teátr.

(=Αυτή την εβδóμáða η τάξη μας θα πάει στο θέατρο.)

Οι **állеs χroniké s eкfpráseiс** με την προθετική πτώση είναι:

в бóрасте (πятí) лет στην ηλικία (των πέντε ετών) **в юности/в мóлодости** στα νιάτα

в дéтстве στην παιδική ηλικία

в отрóчестве στην εφηβεία

в стárosti

στα γεράματα

δ) όταν δηλώνει **ψυχολογική κατάσταση** (συνήθως μεταφράζεται στα ελληνικά με επίθετα ή μετοχές):

Борис был **в восторге** от моей идеи. | Ο Μπαρίς ήταν ενθουσιασμένος με την ιδέα μου.
Пациент ждал новостей **в волнении**. | Ο ασθενής περίμενε τα νέα ανήσυχος.

ε) όταν δηλώνει **μέσο μεταφοράς**, χρησιμοποιείται με την πρόθεση **на** και **ρήματα κίνησης**:
Ученик ездят в школу **на автобусе**. | Οι μαθητές πηγαίνουν στο σχολείο με το λεωφορείο.

В России туристы полетят **на самолете**. | Οι τουρίστες θα πάνε (πετάξουν) στην Ρωσία με το αεροπλάνο.

Η δε φράση «με τα πόδια» αποδίδεται με το επίρρημα **пешком**:

Наш директор ходит на работу **пешком**. | Ο διευθυντής μας πηγαίνει στην δουλειά με τα πόδια.

□ Присоединяться

Един χρησιμοποιούμε τα ίδια ουσιαστικά χωρίς τα ρήματα κίνησης και δεν τα αναφέρουμε ως μεταφορικά μέσα, αλλά ως χώρο στον οποίο βρισκόμαστε, χρησιμοποιούμε την πρόθεση **в**:

Μεταφορικό μέσο (на)

Хорош (в)

Я еду **на машине**. (=Πηγαίνω με αυτοκίνητο.) Я **сижу в машине**. (=Κάθομαι στο αυτοκίνητο.)

στ) όταν δηλώνει την **γλώσσα επικοινωνίας** χρησιμοποιείται με την πρόθεση **на**:

Этот сайт **на французском языке**. | Η ιστοσελίδα αυτή είναι στα γαλλικά.

ζ) για την αναφορά σε **мουσикальную роль** με το ρήμα **играть** (=παιζω) και την πρόθεση **на**:
Анна играет **на скрипке**. | Η Άννα παίζει βιολί.

η) σε **ορισμένες φράσεις**, όπως:

жениться на παντρεύομαι
(για άντρες)

Борис женился **на Ольге**.

(=Ο Μπαρίς παντρεύεται την Όλγα.)

заботиться о φροντίζω

Дедушка забочится **о своём здоровье**.

(=Ο παππούς φροντίζει την υγεία του.)

сомневаться в αμφιβάλλω

Глава партии не сомневается **в хороших результатах** на выборах. (=Ο αρχηγός του κόμματος δεν αμφιβάλλει για το θετικό αποτέλεσμα στις εκλογές.)

Мы не сомневаемся **в твоих соревнованиях**.

(=Δεν χρειαζόμαστε τις συμβουλές σου.)

нуждаться в χρειάζομαι
участвовать в παίρνω μέρος
= **принимать участие в**

Спортсмены участвуют (=принимают για συμμετοχή) **в Олимпиаде**. (=Οι αθλητές παίρνουν μέρος στους Ολυμπιακούς Αγώνες.)

□ Паратήρηση

Η πρόθεση **при** χρησιμοποιείται πιο σπάνια από τις άλλες. Μπορεί να δηλώνει **тόπο, χρόνο (epochή) ή κατάσταση**:

Покажите билет **при входе!**

Δείξτε το εισιτήριο στην είσοδο!

Влюблённые гуляли **при свете** звёзд.

Οι ερωτευμένοι έκαναν βόλτα κάτω από το φως των αστεριών.

Московский университет был основан **при императоре Елизавете**.

Το Πανεπιστήμιο της Μόσχας ιδρύθηκε επί της αυτοκράτειρας Ελισάβετ.

Η ΓΕΝΙΚΗ ΠΤΩΣΗ / ΡΟΔΙΤΕΛΗΝΓΚ ΠΑДЕⱩ

Είναι από τις πιο διαδεδομένες και σύνθετες πτώσεις και έχει ευρύτερη σημασία από ότι η γενική της νεοελληνικής γλώσσας. Η βασική συντακτική λειτουργία της είναι ο χαρακτηρισμός, αλλά μπορεί να χρησιμοποιείται και ως εμπρόθετος προσδιορισμός ή αντικείμενο. Χρησιμοποιείται με και χωρίς προθέσεις και απαντά στις ερωτήσεις **κορό?** και **чегó?** (=ποιανού;, τίνος;).

Σχηματισμός

Στον **ενικό αριθμό:**

α) για τα αρσενικά και ουδέτερα με καταλήξεις ονομαστικής [...]/[ο], στην γενική η κατάληξη αλλάζει σε [α]

β) για τα αρσενικά και ουδέτερα με καταλήξεις ονομαστικής [ъ]/[ѣ]/[е], στην γενική η κατάληξη αλλάζει σε [ѧ]

γ) για τα θηλυκά με κατάληξη ονομαστικής [а], στην γενική η κατάληξη αλλάζει σε [ы]

δ) για τα θηλυκά με καταλήξεις ονομαστικής [я]/[ъ], στην γενική η κατάληξη αλλάζει σε [и]:

Ενικός Αριθμός

Αρσενικά		Ουδέτερα		Θηλυκά	
Σκληρά και συριστικά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα	Σκληρά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα	Σκληρά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα
студéнт[а]	учýтел[я]	мéст[а]	мóр[я]	собáк [и]	тéт[и]
стол[á]	музé[я]	окн[á]	задáни[я]	газéт[ы]	кýхн[и]
врач[á]			йм[еñи]		лóшад[и]
этаж[á]					двéр[и]
					фамíли[и]

*Λόγω του χρυσού κανόνα η κατάληξη [ы] μετά από τους χαρακτήρες **г, к, х, ш, ю, ч**, όχι αλλάζει σε [и].

Στον **πληθυντικό αριθμό:**

α) για τα αρσενικά με θέμα στην ονομαστική ενικού σε σκληρό σύμφωνο, εκτός από τα συριστικά, στην γενική η κατάληξη αλλάζει σε [ов],

β) για τα αρσενικά με κατάληξη ονομαστικής ενικού [ъ], στην γενική η κατάληξη αλλάζει σε [ев],

γ) για τα αρσενικά με κατάληξη ονομαστικής ενικού σε συριστικά σύμφωνα, για τα αρσενικά και τα θηλυκά σε [ъ], και για τα ουδέτερα σε [е], στην γενική η κατάληξη τους αλλάζει σε [ей],

δ) για τα θηλυκά και τα ουδέτερα με καταλήξεις ονομαστικής ενικού [ия]/[ие], στην γενική η κατάληξη αλλάζει σε [ий],

ε) για τα θηλυκά και τα ουδέτερα με καταλήξεις ονομαστικής ενικού [а]/[о], στην γενική αλλάζει σε μηδενική κατάληξη [...], δηλαδή λήγουν σε σύμφωνο.

στ) για τα θηλυκά με κατάληξη ονομαστικής ενικού [я], στην γενική η κατάληξη αλλάζει σε [ъ]:

Πληθυντικός Αριθμός					
Αρσενικά		Ουδέτερα		Θηλυκά	
Σκληρά σύμφωνα	Μαλακά και συριστικά σύμφωνα	Σκληρά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα	Σκληρά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα
студéнт[ов]	учител[éй]	мест[...]	мор[éй]	собáк[...]	лошад[éй]
стол[óв]	врач[éй]	óкон[...]*	задáн[ий]	газéт[...]	двер[éй]
	этаж[éй]		им[ён]	тёт[ъ]	
	музéй[ев]			кухон[ъ]*	
				фamíль[ий]	

*Όταν το θέμα των θηλυκών και των ουδέτερων ουσιαστικών που έχουν μηδενική κατάληξη στην γενική πληθυντικού, λήγει σε **σύμπλεγμα συμφώνων**, συνήθως μεταξύ τους προστίθεται το φωνήν **е** ή **о**. Στα θηλυκά ουσιαστικά το φωνήν **е** προστίθεται όταν το πρώτο από τα δύο σύμφωνα είναι συριστικό: **дéвушка** (=κοπέλα) ► **дéвушек**, **тóчка** (=τελεία) ► **тóчек**. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις συνήθως προστίθεται το **-о**: **сýмка** (=τσάντα) ► **сýмок**, **ошýбка** (=λάθος) ► **ошýбок**. Στα **ουδέτερα** ουσιαστικά το **о** προστίθεται μόνο μετά από **г** και **к**: **оκнó** (=παράθυρο) ► **óкон**, ενώ στις υπόλοιπες περιπτώσεις προστίθεται το **е**: **числó** (=αριθμός) ► **чýсел**, **пíсьмо** (=γράμμα) ► **пíсем**.

Ιδιαιτερότητες στον σχηματισμό της γενικής πτώσης

α) Μερικά αρσενικά ουσιαστικά έχουν ανώμαλη γενική πληθυντικού, η οποία είναι ίδια με την ονομαστική ενικού:

Ονομαστική Ενικού	Γενική Πληθυντικού
раз	раз
глаз	глаз
килогráмм	килогráмм*
грамм	грамм*
ботýнок	ботýнок
вáленок	вáленок
солдáт*	солдáт
человéк	человéк

*Οι λέξεις **килогráмм** και **грамм** στην γενική πτώση του πληθυντικού αριθμού μπορεί να έχουν και την κατάληξη **-ов** (**гráммов**, **килогráммов**)

β) Άλλες περιπτώσεις ανώμαλου σχηματισμού γενικής πληθυντικού

Ονομαστική Ενικού

брат	аδελφός
песня	трагούδι
господин	κύριος
сестра	αδελφή
год	έτος
сосед	γείτονας
день	ημέρα
стул	καρέκλα
друг	φίλος
хозяин	αφέντης
колос	στάχυ
цветок	λουλούδι
лист	φύλλο (φυτού)*
черт	διάβολος

- Генική Πληθυντικού
- братъев
- пёсен
- господ
- сестёр
- лет
- соседей
- днёй
- стульев
- друзей
- хозяев
- колосьев
- цветов
- листьев
- чертей

*Η λέξη **лист**, όταν σημαίνει «φύλλο χαρτιού», έχει γενική πληθυντικού **листов**.

γ) Γενική πληθυντικού των λέξεων που δεν έχουν ενικό αριθμό:

Ονομαστική ενικού

сúтки	εικοσιτετράωρο
канíкулы	διακοπές
дéньги	λεφτά
шáхматы	γυαλιά
нóжницы	ψαλίδι
брóки	παντελόνια
родíтели	γονείς
джíнсы	τζιν παντελόνι
коñкý	πατίνια
часы	ρολόι
лýжи	χιονοπέδιλα

- Генική πληθυντικού
- сúток
- канíкул
- дéнег
- очkóv
- нóжниц
- брюк
- родíтелей
- джíнсов
- коñкóв
- часóв
- лýжк

δ) Οι λέξεις **человéк** και **люди** (=άνθρωπος/άνθρωποι) έχουν δύο μορφές γενικής πληθυντικού: **человéк** και **людéй**. Η μορφή **человéк** χρησιμοποιείται μετά από τα αριθμητικά από το πέντε μέχρι και το είκοσι, καθώς και τις λέξεις **скóлько/нé скóлько**, με την έννοια «άνθρωπος» (ως άτομο). Η μορφή **людéй** προτιμάται στις υπόλοιπες περιπτώσεις.

Скóлько **человéк** в аудитóрии?

В аудитóрии пять **человéк**.

В аудитóрии мáло **людéй**.

Πόσα άτομα είναι στην αίθουσα;

Στην αίθουσα είναι πέντε άτομα.

Στην αίθουσα είναι λίγοι άνθρωποι.

Χρήση

Η γενική πτώση **χωρίς προθέσεις** χρησιμοποιείται:

α) στις περιπτώσεις που αντιστοιχούν στην γενική των ελληνικών και δηλώνουν:

► **κτήση** -απαντά στην ερώτηση **чей? чья? чьё? чьи?** (=τίνος;):

-Чей έτοι μοβίληνη τηλέφωνο;

| -Τίνος είναι αυτό το κινητό τηλέφωνο;

-Это мобільний Наташа.

| -Είναι το κινητό της Νατάσα.

► **χαρακτηρισμός:**

человек **высокого роста**

| ή άνθρωπος ψηλού αναστήματος

► **μέρος του συνόλου:**

κρύσταλλο **дома** η σκεπή του σπιτιού

κυսόκ **хлеба** κομμάτι ψωμιού

► **αντικείμενο δράσης** που δηλώνεται με το **ουσιαστικό**, το οποίο είναι **παράγωγο του ρήματος** (αντί για αιτιατική πτώση, που χρησιμοποιείται όταν η δράση δηλώνεται με ρήμα):

Γενική πτώση μετά το ουσιαστικό

Αιτιατική πτώση μετά το ρήμα

Цель урока – **повторение грамматики**. Ζέλη γρού – **повторить грамматику**.

Ο σκοπός του μαθήματος είναι η επανάληψη της γραμματικής.

Ο σκοπός του μαθήματος είναι να επαναλάβουμε την γραμματική.

β) ως **αντικείμενο της άρνησης** μετά από τα **нет**, **не было** και **не будет**, τα οποία έχουν την έννοια του «δεν έχω (δεν είχα, δεν θα έχω)», με αποτέλεσμα να δηλώνει την απουσία των προσώπων ή των αντικειμένων (► κεφ. 25, Τα Ρήματα «Είμαι» και «Έχω»).

У меня нет **наследства**.

| Δεν έχω κληρονομιά.

У нас не было **урока**.

| Εμείς δεν είχαμε μάθημα.

У вас не будет **проблемы**.

| Εσείς δεν θα έχετε προβλήματα.

У многих молодых людей нет **работы**.

| Πολλοί νέοι άνθρωποι δεν έχουν δουλειά.

У президента нет **плана**.

| Ο Πρόεδρος δεν έχει σχέδιο.

γ) μετά από **επιρρήματα** που δηλώνουν **αόριστη ποσότητα** (γενική πληθυντικού):

(не)мало (όχι) λίγοι, λίγες, λίγα

сколько πόσοι, πόσες, πόσα

(не)много (όχι) πολλοί, πολλές, πολλά

несколько μερικοί, μερικές, μερικά

Сколько **пива вы выпили?**

| Πόσες μπύρες ήπιατε;

В нашей библиотеке **много книг**.

| Η βιβλιοθήκη μας έχει λίγα βιβλία.

► **Παρατήρηση**

Τα ουσιαστικά που δεν έχουν πληθυντικό αριθμό μετά από τις λέξεις **(не)мало/(не)много/ сколько** τίθενται στην γενική ενικού, ενώ δεν συντάσσονται με την λέξη **несколько**:

Не ешь **много сахара!**

| Μην τρως πολλή ζάχαρη!

δ) Με τα ουσιαστικά που δηλώνουν **μέρος ή ποσότητα**:

часть

μέρος

килогράμμ

κιλό

кусок

кусати

литр

λίτρο

половина

μισό

метр

μέτρο

четверть

тетарто

бутылка

μπουκάλι

пара

ζευγάρι

стакан

ποτήρι

Съешь еще один кусок **хлеба!**

| Φάς ακόμα μια φέτα ψωμιού!

Василий купил бутылку **молока** и

| Ο Βασίλης αγόρασε ένα μπουκάλι γάλα και ένα

килограмм **яблок.**

κιλό μήλα.

ε) με τα απόλυτα αριθμητικά. Μετά από τα αριθμητικά **δύο, τρία** και **τέσσερα**, καθώς και με όλα τα σύνθετα που τα έχουν ως τελευταία λέξη, χρησιμοποιείται η γενική ενικού, ενώ από το **πέντε ως το είκοσι** χρησιμοποιείται η γενική πληθυντικού (► κεφ. 8, Αριθμητικά):

три брата	трία αδέρφια	два́дцать два лы́тры	είκοσι δύο λίτρα
пять жёнщин	пέντε γυναίκες	щестнáдцать óкон	δεκαέξι παράθυρα
тридцать семь рублéй	триάντα επτά ρούβλια	сóрок чéтыре éвро	σαραντατέσσερα ευρώ

στ) ως **αντικείμενο σύγκρισης** με τον συγκριτικό βαθμό του επιθέτου (► κεφ. 6, Επίθετο):
Βαλεντíνa στάρψhe **Пáвла**. | Η Βαλεντίνa είνai μεγαλύτερη από τoν Πaύla.

ζ) για **ακρίβεις ημερομηνίες** με τακτικά αριθμητικά (► κεφ. 8, Αριθμητικά):
Достоевский ўмер **9 февраля** 1881 гóда. | Ο Ντασταγιέφσκι πέθανε στις 9 Φεβρουαρίου του 1881.
Рождество в России **седьмого янвáря**. | Τα Χριστούγεννα στην Ρωσία είνai στις 7 Ιανουαρίου.

η) ως **αντικείμενο σε ουσιαστικά** μετά από τα ρήματα:

желáть	εύχομai	ждáть	περιμένω
искáть	ψάχνω	добивáться	επιδιώκω
просíть	ζητάω	достигáть	κατορθώνω
боя́ться	φοβάμai	хотéть	θέλω
трéбовать	απαιτώ	пугáться	τρομάζω

Мáленький ребёнок бóйтся **темноты**. | Τo μικρό παιδί φοβάται τo σκοτάδi.
Дру́зья мои, я желáю вám **счастья**! | Φίλoi μou, σaς εύχομai ευτυχia!

Прosoxh

Μe τa ρήμata **ждать, просíть, трéбовать, хотéть, искáть** χρησιμοποιείτai η αιτιατική πtώση σta οuσiaσtikά pou δηλώνouν σuγkeκriμéνa πróσaωpa: Ждáть **Марíну** (=Πeρiμéνω tñv Mariva), aλlά μe γeνiκή pтώση: Жdáть **отвéта** (=Πeρiμéνω tñv aπántηση).

Εξaiprēst:

Μeτά aπó τo ρήma **ждать, просíть, трéбовать, хотéть, искáть** χρησiμoπoιeίtai η aitiatikή pтώση σta οuσiaσtikά pou δηlώνouν σuγkeκriμéνa πróσaωpa: Жdáть **Марíну** (=Πeρiμéνω tñv Mariva), aλlά μe γeνiκή pтώση: Жdáть **отвéта** (=Πeρiμéνω tñv aπántηση).

Я **жду** твоегó **письмá/отвéта/трамвáя**. | Πeρiμéνω γrάmmα sou/aπántηση/to tram.

θ) stiçs **εuχéçs**, ópou kai uponoeítai to rήma **желáть** (=εúχomai):

Спокóйной нóчи, малýши!	Калή (γaλήvia) νύχta, πaιdáκia!
Приятного аппетíта!	Калή óρεξη!
Счастливого путí!	Калό taξíði!
Всего дóброго!	(Eúχomai) 'Oλa ta κalá!
Хорошего отдыxa!	Калή εxekourásaη!
Удáчи! Успéхov!	Калή tύχη/epituxia!
Счастья! Здорóвья!	(Eúχomai) Eutuxia κai uγeia!

Αντίθετα, άλλες ευχές, οι οποίες υπονοούν το ρήμα **поздравлять** (=συγχαίρω), τίθενται σε οργανική πτώση:

(Поздравляю) с праздником!

Χρόνια πολλά!

(Поздравляю) с Рождеством!

Καλά Χριστούγεννα!

(Поздравляю) с Новым годом!

Καλή χρονιά!

Παρατηρήσεις

α) Σε προτάσεις που συντάσσονται με μεταβατικά ρήματα σε άρνηση, χρησιμοποιείται και η γενική πτώση αντί της αιτιατικής ως άμεσο αντικείμενο:

Генική Ια νε βίγκυ **Τάνι.**

Δεν βλέπω την **Τάνια.**

Αιτιατική Ια νε βίγκυ **Τάνιο.**

β) Η γενική πτώση προτιμάται κυρίως στις εξής περιπτώσεις:

► με τις λέξεις **никако́й** (=κανένας), **ничéй** (=κανενός), **ни оди́н** (=ούτε ένας):

Κανδιδάτ **не сдéлал ни однóй оши́бки.** | Ο υποψήφιος δεν έκανε ούτε ένα λάθος.

► με τον σύνδεσμο **ни...ни** (=ούτε...ούτε):

Μάλ्यчик **не видéл ни бráта, ни сестrý.** | Το αγόρι δεν έβλεπε ούτε τον αδελφό του, ούτε την αδελφή του.

► με το ρήμα **имéть** (=έχω), το οποίο χρησιμοποιείται κυρίως στον γραπτό λόγο:

Βραχ **не имéл** **возмóжности** **приéхать** κ | Ο γιατρός δεν είχε την δυνατότητα να έρθει
ναμ. σε εμάς.

► στις αντίστοιχες καταφατικές προτάσεις χρησιμοποιείται μόνο η αιτιατική πτώση:

Κανδιδάτ **сдéлал оши́бку** **в докладе.** | Ο υποψήφιος έκανε ένα λάθος στην εργασία.

Μάλ्यчик **видéл бráта и сестrý** **в пárке.** | Το αγόρι έβλεπε τον αδελφό του και την αδελφή του στο πάρκο.

Βραχ **имéл возможнóсть** **приéхать** κ **на м.** | Ο γιατρός είχε την δυνατότητα να έρθει σε εμάς.

Προθέσεις που χρησιμοποιούνται με γενική πτώση

Τόπο (κίνηση) **с/из*** (=από -τόπο) **Ивáн из России.** (=Ο Ιβάν είναι από την Ρωσία.)
Наш гость приéхал **с югá.**

(=Ο επισκέπτης μας ήρθε από τον Νότο.)

до (=μέχρι) **Путешéственники доéхали до мóря.**

(=Οι ταξιδιώτες φτάσανε μέχρι την θάλασσα.)

Τόπο (στάση) **óколо/вóзле** **Магазíн óколо дóма.**
(**контá**) (**δíπλa**) (**контá/δíπλa**) (**дом вóзле мóря**) (=σπίτι κοντά στην θάλασσα)
Бóзле дорóги **стóял** **молодóй чelовék.**
(**дíпla** στον δρόμo στεκόταν ένας νέος άνθρωπος.)

y (=δíпla, σε κάποιο) **Стол **y** окнá.** (=Το τραπέζι είναι δíпla στο παράθυρο.)
πρóσωπo)* **Тетráдь **y** мáмы.** (=Το τετράδιο το έχει η μαμά.)

напрóтив **Окно напрóтив вхóда.** (=Το παράθυρο είναι απέναντι από την είσοδο.)

Τόπος	от	Это посылка от папы . (=Είναι το δέμα από τον μπαμπά.)
(στάση και κίνηση)	(=από πρόσωπο, τόπο)	Город находитсѧ в двух километрах от моря . (=Η πόλη βρίσκεται δύο χιλιόμετρα από την θάλασσα.)
	недалеко от (=діпла апό, σε)	Книжный магазин находитсѧ недалеко от школы . (=Το βιβλιοπωλείο βρίσκεται δίπλα στο σχολείο.)
	вокруг (=γύρω από)	Забор стоит вокруг дома . (=Ο φράχτης είναι γύρω από το σπίτι.)
	мимо (=плάι, δίπλα από)	Пароход проплыл мимо острова . (=Το πλοίο πέρασε δίπλα από τη νησί.)
	вдоль (=κατά μήκος)	Пловцы плывут вдоль реки . (=Οι κολυμβητές κολυμπούσαν κατά μήκος του ποταμού.)
Χρόνος	с (=από), до (=μέχρι)	Банкир работает с понедельника до пятницы . (=Ο τραπεζίτης δουλεύει από την Δευτέρα μέχρι την Παρασκευή.)
	после (=μετά)	После обеда бабушка спит. (=Μετά το μεσημεριανό γεύμα η γιαγιά κοιμάται.)
	во время (=στην ώρα, κατά την διάρκεια)	Во время урока нельзя курить! (=Στην ώρα/κατά την ώρα, κατά την διάρκεια) διάρκεια του μαθήματος απαγορεύεται να καπνίζετε!)
	в течение (=στην διάρκεια, επι)	Друзья говорили в течение чая. (=Οι φίλοι μιλούσαν επί μία ώρα.)
Αιτία	из-за/от (=λόγω, εξαιτίας, από)	Нищий умер от холода . (=Ο άπορος πέθανε από το κρύο.) Из-за дождя дёти остались дома. (=Λόγω βροχής τα παιδιά έμειναν σπίτι.)
Σκοπός	для (=για)	Это подарок для друга. (=Είναι δώρο για τον φίλο.)
Άλλες	без	Лёна, ты хочешь чай без сахара?
прοθέσεις	(=χωρίς, άνευ, παρά)	(=Λένα, θέλεις τούς χωρίς ζάχαρη;) В классе все, кроме Олега. (=Όλοι είναι στην τάξη εκτός από τον Όλεγκ.)
	кроме (=εκτός)	Дайте мне чай вместо молока! (=Δώστε μου τούς αντί για γάλα!) Я пришёл ради тебя. (=Ηρθα για σένα.) Я пришёл ради друга. (=Ηρθα για τον φίλο μου -για χάρη του). Среди спортсменов он был самым высоким. (=Метαξύ των αθλητών ήταν ο πιο ψηλός.)
	вместо (=αντί για)	
	ради (=για χάρη)	
	среди (=μεταξύ)	

*Στις συντάξεις του τύπου «έχω»/«δεν έχω» το υποκείμενο τίθεται σε γενική πτώση και συνοδεύεται από την πρόθεση **у**:

У Анны есть подруга француженка.

| Η Άννα έχει μια φίλη Γαλλίδα.

У Саши нет прав вождения.

| Ο Σάσσα δεν έχει δίπλωμα οδήγησης.

У Сергея есть друзья.

| Ο Σεργκέι έχει φίλους.

*(κεφ. 25, Τα Ρήματα Είμαι και 'Έχω, και κεφ 14, Προθέσεις.)

Η ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΠΤΩΣΗ / ВИНИТЕЛЬНЫЙ ПАДЕЖ

Υποδηλώνει το άμεσο αντικείμενο και απαντά στην ερώτηση **κορό?** (=ποιον;) ή **что?** (=τι;). Χρησιμοποιείται με ή και χωρίς προθέσεις: στην πρώτη περίπτωση έχει ρόλο εμπρόθετου προσδιορισμού. Είναι η μόνη πτώση που **διαχωρίζει τα έμψυχα από τα άψυχα ουσιαστικά**. Ο διαχωρισμός αυτός είναι σημαντικός για τον σχηματισμό της αιτιατικής.

Σχηματισμός

Στον **ενικό αριθμό:**

α) τα έμψυχα αρσενικά ουσιαστικά στην αιτιατική ενικού έχουν την κατάληξη της γενικής ενικού (αιτιατική ενικού = γενική ενικού). Τα ουδέτερα, τα θηλυκά με κατάληξη [ь] και τα άψυχα αρσενικά δεν αλλάζουν, δηλαδή έχουν την μορφή της ονομαστικής ενικού.

β) τα θηλυκά με κατάληξη ονομαστικής [а], στην αιτιατική έχουν κατάληξη [у], ενώ εκείνα που λήγουν στην ονομαστική σε [я], έχουν στην αιτιατική την κατάληξη [ю]:

Ενικός Αριθμός					
Αρσενικά		Ουδέτερα		Θηλυκά	
Σκληρά και συριστικά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα	Σκληρά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα	Σκληρά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα
студент[а]	учитель[я]	мéст[о]	мóр[е]	собáк[у]	лóшад[ь]
стол[...]	музé[й]	окн[ó]	задáн[иe]	газéт[у]	двéр[ь]
врач[а]			йм[я]	тéт[ю]	кúхн[ю]
этаж[...]				фамíли[ю]	

Στον **πληθυντικό αριθμό:**

α) τα άψυχα ουσιαστικά έχουν στην αιτιατική πληθυντικού την μορφή της ονομαστικής πληθυντικού (**αιτιατική πληθυντικό = ονομαστική πληθυντικό**).

β) τα έμψυχα ουσιαστικά έχουν στην αιτιατική πληθυντικού την μορφή της γενικής πληθυντικού (**αιτιατική πληθυντικό = γενική πληθυντικό**):

Πληθυντικός Αριθμός					
Αρσενικά		Ουδέτερα		Θηλυκά	
Σκληρά και συριστικά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα	Σκληρά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα	Σκληρά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα
студéнт[ов]	врач[éй]	мéст[á]	мор[ý]	собáк [...]	тéт[ь]
стол[ы]	учител[éй]	окн[а]	задáни[я]	газéт[ы]	лошад[еý]
	музé[и]		им[енá]		кúхн[и]
	этаж[ы]				двéр[и]
					фамíли[ии]

Χρήση

Η αιτιατική πτώση χωρίς προθέσεις χρησιμοποιείται:

a) ως **άμεσο αντικείμενο** με τα μεταβατικά ρήματα:

Ασπιράντ **clύσαεται** προφέccora.

Ο μεταπυχιακός φοιτητής ακούει τον καθηγητή (=τον ακούει).

Μάξιμ **ύχιτ γραμμάτικу.**

Ο Μαξίμ μαθαίνει την γραμματική (=την μαθαίνει).

Ιзвινήστε **нашу группу** για οποδάνιε!

Συγχωρείστε την ομάδα μας για την καθυστέρηση!

Προσοχή

Σε αρνητική σύνταξη το άμεσο αντικείμενο μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην γενική πτώση αντί της αιτιατικής (► σελ. 43, Γενική Πτώση):

Генική Я не вижу **Тáни.**

Δεν βλέπω την Távia.

Аιτιατική Я не вижу **Тáню.**

β) για να δηλώσει **διάρκεια στον χρόνο ή στην διάσταση** -συντάσσεται με μη τετελεσμένα ρήματα και με τετελεσμένα ρήματα που έχουν τα προθέματα **по-** και **про-**. Σε αυτήν την περίπτωση τα ουσιαστικά στην αιτιατική πτώση συνοδεύονται συχνά από τις συνώνυμες αντωνυμίες **весь, вся, все** (=όλος, όλη, όλο) και **цéлыи́й цéляя, цéлое** (=ολόκληρος, ολόκληρη, ολόκληρο):

Спортсмёны бежали **всю дорóгу.**

Οι αθλητές τρέχανε (σε) όλο τον δρόμο.

Фестиваль проходил **цéлыи́й день.**

Το φεστιβάλ διήρκησε ολόκληρη μέρα.

Наш прáдед прожил **дóлгую жизнь.**

Ο προπάπους μας έζησε πολύ (πολλά χρόνια).

Школьники писали контрольную **три часá.**

Οι μαθητές έγραφαν το διαγώνισμα τρεις ώρες.

γ) για να δηλώσει **επανάληψη στον χρόνο**, συνήθως συνδυαστικά με την λέξη **кáждыи́й** (=κάθες):
Кáждyу минýту я дýмаю о тéбе.

Κάθε λεπτό σκέφτομαι εσένα.

В дéтском садý дéти гуляют **кáждыи́й день.**

Στον παιδικό σταθμό τα παιδιά πηγαίνουν βόλτα κάθε μέρα.

Παρατήρηση

Η επανάληψη σε τακτικά χρονικά διαστήματα δηλώνεται με την σύνταξη **аитиатиκή + в + αιτιατική (χρονική περίοδος):**

Комáнда тренируется **(один) раз в недéлю.**

Η ομάδα προπονείται μία φορά την εβδομάδα.

Выíставка проходит **однý недéлю в год.**

Η έκθεση γίνεται μία εβδομάδα το χρόνο.

δ) για να δηλώσει **βáρoς κai κóstoς:**

Спíчки стóят **один рýбль.**

Τα σπίρτα κοστίζουν ένα ρούβλι.

Груз вéсит **однý тóнну.**

Το φορτίο ζυγίζει έναν τόνο.

Η αιτιατική χρησιμοποιείται κυρίως με τις προθέσεις **в/на** (► σελ. 128, Η Διάκριση Χρήσης των Προθέσεων «в» και «на»).

Παρατηρήσεις

α) Στην ερώτηση **где?** (=πού;) χρησιμοποιούνται ως απάντηση οι ίδιες τοπικές προθέσεις με τα ρήματα στάσης, αλλάζοντας όμως την πτώση του ουσιαστικού:

	Κίνηση-αιτιατική	Στάση-προθετική/οργανική
в	Ρύχκα υπάλα в ящик. (=Το στυλό ἐπεσε μέσα στο συρτάρι.)	Ρύχκα λεγίτ в ящике. (προθετική) (=Το στυλό βρίσκεται στο συρτάρι.)
на	Ρύχκα υπάλα на пол. (=Το στυλό ἐπεσε στο πάτωμα.)	Ρύχκα λεγίτ на полу. (προθετική) (=Το στυλό βρίσκεται στο πάτωμα.)
за	Ρύχκα υπάλα за стол. (=Το στυλό ἐπεσε πίσω από το γραφείο.)	Ρύχκα λεγίτ за столом. (οργανική) (=Το στυλό βρίσκεται πίσω από το γραφείο.)
под	Ρύχκα υπάλα под стол. (=Το στυλό ἐπεσε κάτω από το γραφείο.)	Ρύχκα λεγίτ под столом. (οργανική) (=Το στυλό βρίσκεται κάτω από το γραφείο.)

β) Η πρόθεση **за + αιτιατική** δηλώνει το χρονικό διάστημα μεταξύ των δύο πράξεων στην σύνταξη **за + αιτιατική + до + γενική:**

Αλεξέϊ ωνέλ в зал **за минуту до начала** | Ο Αλεξέϊ μπήκε στην αίθουσα ένα λεπτό πριν φύλλα.

| την έναρξη της ταινίας.

γ) Η πρόθεση **в + αιτιατική** με την έννοια του χρόνου συντάσσεται:

► με τις λέξεις **врёмя** (=χρόνος), **эпоха** (=εποχή) και **период** (=περίοδος):

В современное **эпоху** жизнь изменилась. Στην σύγχρονη εποχή η ζωή έχει αλλάξει.

► με τις εποχές του χρόνου, καθώς και με την λέξη **день** (=ημέρα), όταν συνοδεύονται από τις δεικτικές αντωνυμίες **этот, эта, это** (=αυτός, αυτή, αυτό) και **тот, та, то** (=εκείνος, εκείνη, εκείνο):

В **тот** день мы пошли в Эрмитаж.

| Εκείνη την ημέρα πήγαμε στο Ερμιτάζ.

Этим лётом мы отдыхали в Санкт-Петербурге.

| Αυτό το καλοκαίρι κάναμε διακοπές στην Αγία Πετρούπολη.

δ) Η πρόθεση **на + αιτιατική** χρησιμοποιείται στις φράσεις **на другой день** (=την άλλη μέρα) και **на следующий день** (=την επόμενη μέρα):

Мы приехали в Крым первого августа, и **на** **следующий день** υже купались в Чёрном море.

| Ήρθαμε στην Κριμαία την 1η Αυγούστου και ήδη (από) **την επόμενη μέρα** κάναμε μπάνιο στην Μαύρη Θάλασσα.

ε) Η αιτιατική πτώση συνοδεύεται επίσης από το χρονικό επίρρημα **назáд** (=πριν από), το οποίο και τίθεται πάντα μετά από το ουσιαστικό:

Медсестра пришла **мину́ту назáд**.

| Η νοσοκόμα ήρθε πριν από ένα λεπτό.

Αντίθετα, η λέξη **чéрез** (=σε, ύστερα από) τίθεται πάντα πριν από το ουσιαστικό:

Вáня, приходи чéрез **недéлю**!

| Βάνια, έλα σε μια εβδομάδα!

Вáня пришёл **недéлю назáд**.

| Ο Βάνια ήρθε πριν από μια εβδομάδα.

ζ) Η πρόθεση **на + αιτιατική** δηλώνει επίσης τον βαθμό διαφοροποίησης κατά την σύγκριση δύο ουσιαστικών (συγκριτικός βαθμός):

Вíктор стárше менé **на год**.

| Ο Βίκταρ είναι ένα χρόνο μεγαλύτερος από εμένα.

ζ) Η πρόθεση **в + αιτιατική** ακολουθεί το ρήμα **игráть** (=παίζω), για να δηλώσει το παιχνίδι, στο οποίο συμμετέχει το υποκείμενο:

Стáрые друзья **игráют в шáхматы**.

| Οι παλιοί φίλοι **παίζουν σκάκι**.

Николáй не любит **игráть в футбóл**.

| Στον Νικαλάι δεν αρέσει να **παίζει ποδόσφαιρο**.

Αντίθετα, για τα μουσικά όργανα, το ρήμα **игráть** ακολουθείται από την πρόθεση **на + προθετική**:

Сгúрос великолéпно игráет **на рояль**.

| Ο Σγούρος παίζει εξαισία πιάνο.

Паганини замечáтельно игрáл **на скрипке**.

| Ο Παγκανίνι έπαιζε εκπληκτικά βιολί.

Εκφράσεις με αιτιατική

выходить́ зáмуж за (Андрéя)

παντρεύομαι (για γυναίκες) τον (Αντρέα)

влюбля́ться в (Марíну)

ερωτεύομαι (την Μαρίνα)

переводи́ть на (рýсский язы́к)

μεταφράζω (στην ρωσική γλώσσα)

пить за (здорóвье)

πίνω εις (υγείαν)

голосовáть за (депутáта)

ψηφίζω υπέρ του (βουλευτή)

болéть за (комáнду)

υποστηρίζω (την ομάδα)

надéяться на (удáчу)

ελπίζω (στην τύχη)

поступáть в (университет)

εισάγομαι (στο Πανεπιστήμιο)

влиять на (цéну) / имéть влия́ние на (цéну)

επηρεάζω (την τιμή)

делить на (чáсти)

μοιράζω (σε μέρη)

стучáть в (дvéрь)

χτυπάω (την πόρτα)

смотréть в (окнó)

κοιτάζω (στο παράθυρο)

Η ΔΟΤΙΚΗ ΠΤΩΣΗ / ДАТЕЛЬНЫЙ ПАДЕЖ

Όταν χρησιμοποιείται χωρίς πρόθεση δηλώνει το **έμμεσο αντικείμενο**, και απαντάει στις ερωτήσεις **κομý?** (=σε ποιον;), **чемý?** (=σε τι;). Χρησιμοποιείται επίσης στον ρόλο του υποκειμένου, αλλά και του εμπρόθετου προσδιορισμού, δηλαδή με προθέσεις.

Σχηματισμός

Η **δοτική ενικού** σχηματίζεται:

- ▶ στα αρσενικά και ουδέτερα με καταλήξεις στην ονομαστική από [...]/[ο] ► [y].
- ▶ στα αρσενικά και ουδέτερα με καταλήξεις στην ονομαστική από [ъ]/[ε] ► [ю].
- ▶ στα θηλυκά με κατάληξη στην ονομαστική από [ь] ► [и], [ия] ► [ии].
- ▶ στα υπόλοιπα θηλυκά ► [е]

Ενικός Αριθμός

Αρσενικά		Ουδέτερα		Θηλυκά	
Σκληρά και συριστικά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα	Σκληρά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα	Σκληρά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα
студéнт[y]	учýтеле[ю]	мéст[y]	мóр[ю]	собáк[e]	лóшад[и]
стол[ý]	музé[ю]	окн[ý]	задáн[ио]	газéт[е]	двéр[и]
врач[ý]				тëт[е]	
этаж[ý]				кúхн[е]	
				фамíл[ии]	

Η δοτική πτώση πληθυντικού αριθμού σχηματίζεται:

- ▶ όταν το θέμα τελειώνει σε σκληρά και συριστικά σύμφωνα ► [ам].
- ▶ όταν το θέμα τελειώνει σε μαλακά σύμφωνα ► [ям].

Πληθυντικός Αριθμός

Αρσενικά		Ουδέτερα		Θηλυκά	
Σκληρά και συριστικά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα	Σκληρά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα	Σκληρά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα
студéнт[ам]	учитеle[ям]	мeст[ам]	мoр[ям]	собáк[ам]	тëт[ям]
врач[ам]	музé[ям]	óкн[ам]	задáни[ям]	газéт[ам]	кúхн[ям]
стол[ам]					фамíли[ям]
этаж[ам]					лошад[ям]
					двер[ям]

Χρήση

Η δοτική χωρίς προθέσεις συνήθως δηλώνει:

α) **έμμεσο αντικείμενο**, δηλαδή δείχνει το πρόσωπο ή το αντικείμενο στο οποίο μεταφέρεται η ενέργεια:

Я дарíо **Анне** книгу.

Алексéй не отвéтил **дрýгу**.

Δωρίζω στην Άννα ένα βιβλίο. (=δωρίζω σε αυτήν)
Ο Αλεξéι δεν απάντησε στον φίλο. (=δεν απάντησε σε αυτόν)

Πιο συγκεκριμένα, συνοδεύει τα ακόλουθα ρήματα:

► Τα ρήματα που συντάσσονται με την **δοτική πτώση** (με έμμεσο αντικείμενο):

vérité - повéрить	πιστεύω	меша́ть - помеша́ть*	εμποδίζω, ενοχλώ
звонить - позвони́ть	тηλефоно́вá	помога́ть - помочь*	βοηθώ
принадлежать	анήкω	запреща́ть - запрети́ть*	απαγορεύω
удивляться - удиви́ться	еклъжсомай	разреша́ть - разреши́ть*	επιτρέπω
радоваться - обрадо́ваться	хáиромай	совéтовать - посовéтовать*	συμβουλεύω
нравиться - понрави́ться	арéсеси	предлагáть - предложи́ть*	προτείνω

*Τα ρήματα της δεύτερης στήλης συνήθως ακολουθούνται από απαρέμφατο:

Я не вéрю **политикам**.

Позвони́, пожáлуйста, **преподавáтелю!**

Не мешай **ребёнку** спать!

Мать не разреша́ет **дéтям** пить напítки.
Дочь помога́ет **мáме** мыть посýду.

Δεν πιστεύω στους πολιτικούς.

Τηλεφώνησε, παρακαλώ, στον καθηγητή!

Άσε το παιδί να κοιμηθεί (μην το ενοχλείσι)!

Η μαμά δεν επιτρέπει στα παιδιά να πίνουν ποτά.

Η κόρη βοηθάει την μαμά να πλύνει τα πιάτα.

► Τα δíπτωτα ρήματα, τα οποία δηλαδή συντάσσονται με δύο αντικείμενα, ένα άμεσο (αιτιατική) και ένα έμμεσο (δοτική):

амéсо ανtikeímeно - aitiatikή	émméso anttikeímeно - dotikή
Посрédник сдаёт квартиру	молодóй páre.
О меsтiteς voikiačei	сé èva néo ūeugári.
давáть - дать*	говари́ть - сказáть
дари́ть - подари́ть	отвеча́ть - отвéтить
покáзыывать -	читáть - прочитáть
показáть	объясня́ть - объясни́ть
покупáть - купи́ть	расскáзыывать - расскáзать
посыла́ть - послáть	напоминáть - напóмнить
приноси́ть - принести́	пиcáть - написáть
готóвить -	сообщáть - сообщáть
приготóвить	анакоинów
обещáть - пообещáть	
упóсchoмai	

*και όλα τα παράγωγα αυτού του ρήματος, όπως τα **отдавáть(-)/отдáть(·)** (=παράδiώ) και **передавáть(-)/передáть(-)** (=μεταδiώ):

Экскурсовóд покáзыывает карту **турíстам**. | Ο ξεναγός δείχνει τον χάρτη στους τουρίστες.
Нáстя покупáет подáрок **мáме**. | Η Νáστια αγοράζει δώρο στην μαμά.

Прosoxh

□ Τα ρήματα της δεύτερης στήλης, τα οποία και εκφράζουν σκέψη, αντί για άμεσο αντικείμενο, μπορούν να συνοδεύονται από τον **εμpróθeto πroσdioriσmό** που αναφέρεται σε ένα θέμα και εκφράζεται με την σύνταξη **прóθeσe o + прoθetikή pтóσe**:

Бáбушка рассkáзыывает **дéтям скáзку**. | Η γιαγιά διηγείται (αφηγείται) παραμύθι στα παιδιά (=σε ποιον).

Бáбушка рассkáзыывает **дéтям о принцéссе**. | Η γιαγιά διηγείται στα παιδιά για την πριγκíπissa (για τι).

Константин написáл **e-мейл дрúгу**. | Ο Κανσταντίν έγραψε e-mail στον φίλο του.
Константин написáл **дрúгу о рабóte**. | Ο Κανσταντίν έγραψε στον φίλο του για την δουλεία.

► Τα ουσιαστικά που δηλώνουν παραλήπτη:

письмо	γράμμα	помощь	βοήθεια
посылка	δέμα	совёт	συμβουλή
подарок	δώρο	вопрос	ερώτηση

Крёстная мать купила подарок **крестнику**. | Ή νονά αγόρασε ένα δώρο στο βαφτιστήρι. Журналист задал вопрос всем **читателям**. | Ο δημοσιογράφος έθεσε ερώτημα σε όλους τους αναγνώστες.

β) **υποκείμενο σε προτάσεις που αναφέρονται στην ηλικία:**

Сыльге двадцать лет.	Η Όλγα είναι είκοσι χρονών.
Моему брату через год будет тридцать.	Ο αδελφός μου σε ένα χρόνο θα γίνει τριάντα.

γ) **υποκείμενο σε απρόσωπες εκφράσεις που αφορούν στην κατάσταση ή στην επιθυμία ενός προσώπου:**

► με ορισμένα απρόσωπα παθητικά ρήματα κατάστασης που έχουν μόνο δύο χρονικές μορφές (ενεστώτα και παρελθοντικό χρόνο):

хочется -	Ребёнку хочется	Το παιδί θέλει (ήθελε) να κοιμηθεί.
хотелось	(хотелось) спать.	
кажется -	Родителям кажется	Στους γονείς φαίνεται (φαίνόταν) ότι ο γιος είναι άρρωστος.
казалось	(казалось), что сын болен.	
не спится - не спалось	Дедушке не спится (не спалось).	Ο παππούς δεν μπορεί (δεν μπορούσε) να κοιμηθεί.
не здоровится - не здоровилось	Папе не здоровится (не здоровилось).	Ο μπαμπάς είναι (ήταν) αδιάθετος.
приходится - приходилось*	Экскурсоводу приходится (приходилось) много говорить.	Ο ξεναγός πρέπει (έπρεπε) να μιλάει πολύ.
удаётся - удавалось*	Борису не удаётся (удавалось) посещать занятия.	Ο Μπαρίς δεν καταφέρνει (κατάφερε) να παρακολουθεί τα μαθήματα.
живётся - жилось	Мойм родственникам хорошо живётся (жилось).	Οι συγγενείς μου ζουνε -περνούν (ζούσαν-περνούσαν) καλά.

*Τα ρήματα αυτά υπάρχουν και σε τετελεσμένη μορφή (παρελθοντικό χρόνο-μέλλοντα): **удалось(-)-удаётся(·), пришлόсь(-)-придётся(·)**.

► με τα επιρρήματα κατάστασης που χρησιμοποιούνται ως κατηγορούμενο:

надо	прέπει	холодно	(κάνει) κρύο
нужно	прέπει	жарко	(κάνει) ζέστη

необходимо	είναι αναγκαίο	трудно	(είναι) δύσκολα
мόжно	επιτρέπεται	легкó	(είναι) εύκολα
нельзя	απαγορεύεται	интересно	(είναι) ενδιαφέρον
порá	είναι ώρα για	весело	(είναι) χαρούμενα
скучно	(είναι) βαρετά	приятно	(είναι) ευχάριστα
стрáшно	(είναι) τρομακτικά	спокóйно	(είναι) ήσυχα
обýдно	(είναι) λυπηρά	хорошо	(είναι) καλά
нелóвко	(είναι) άβολα	плохо	(είναι) άσχημα
Официáнту трудно говорить по-английски.		Στον σερβιτόρο είναι δύσκολο να μιλήσει αγγλικά.	
Перевóдчику надо участвовать в конгрессе.		Ο διερμηνέας πρέπει να λάβει μέρος στο συνέδριο.	
Дéтям порá спать.		Είναι ώρα να πάνε τα παιδιά για ύπνο.	
Леонíду скучно учиться хýмию.		Είναι βαρετό για τον Λεονίτ να μελετάει χημεία.	
Ксéнии не скучно смотреть футбол.		Η Ξένια δεν βαριέται να παρακολουθεί ποδόσφαιρο.	
► отις апаремфатикéς απρόσωπες προτάσεις:		Τι (πρέπει) να κάνουν οι συνταξιούχοι;	
Что дéлать пенсионéрам?			

□ **Проσохή**

Στον ενεστώτα οι απρόσωπες προτάσεις με τα επιρρήματα κατάστασης ως κατηγορούμενο δεν έχουν ρήματα. Ο παρελθοντικός χρόνος και ο μέλλοντας σχηματίζονται με το βοηθητικό ρήμα **быть** (=ήμουν, θα είμαι). Στον μέλλοντα έχει την μορφή του γ' προσώπου ενικού, στον παρελθοντικό χρόνο έχει την μορφή το ουδετέρου γένους ανεξάρτητα από το γένος, πρόσωπο και αριθμό του ουσιαστικού:

Еνεστώτας

Мне	▶	Είμαι καλά.
Брату	▶	Ο αδελφός είναι καλά.
Сестрё	▶	Η αδελφή είναι καλά.
Дéтям	▶	Τα παιδιά είναι καλά.

Парελθοντικός χρόνος

Мне	▶	Ήμουν καλά.
Брату	▶	Ο αδελφός ήταν καλά.
Сестрё	▶	Η αδελφή ήταν καλά.
Дéтям	▶	Τα παιδιά ήταν καλά.

Мéллоνтас

Мне	▶	Θα είμαι καλά.
Брату	▶	Ο αδελφός θα είναι καλά.
Сестрё	▶	Η αδελφή θα είναι καλά.
Дéтям	▶	Τα παιδιά θα είναι καλά.

Παρατήρηση:

Η δοτική πτώση χρησιμοποιείται επίσης στις παρακάτω περιπτώσεις:

α) σε μια επιστολή όταν αναφέρουμε το όνομα του παραλήπτη:

Κομύ: Иванόву Ивáну Петróвичу

Πρας: Ιβανόβ Ιβάν του Πέτρου

β) για να δηλώσουμε το πρόσωπο, στο οποίο είναι αφιερωμένο ένα μνημείο, ένα άγαλμα:

Πάμιτνικ Алексáнδρυ Македóнскому Μνημείο του Μεγάλου Αλεξάνδρου

γ) (συνήθως με αριθμητικά) για να δηλώσουμε το αποτέλεσμα σε αριθμητική πράξη, μετά από το μόριο **равнó** (=ίσον):

Пять плюс два равнó **семí**.

Πέντε συν δύο ίσον εφτά.

Προθέσεις που χρησιμοποιούνται με δοτική

к (ко)	(=σε) με ρήματα κίνησης και πρόσωπα (=προς) με ρήματα κίνησης και αντικείμενα (=προς) χρονικό	Βίκτωρ ιδέτ κ подрýге . (=Ο Βίκτωρ πηγαίνει στην φίλη του.) Ακτέρ ποδχόδιτ κ теáтру . (=Ο ηθοποιός πηγαίνει προς το θέατρο -πλησιάζει, αλλά δεν μπαίνει μέσα). Γόστι πριδύτ κ вéчеру . (=Οι καλεσμένοι θα έρθουνε προς το βράδυ.)
по	(=σε) κίνηση πάνω στην επιφάνεια ή κατά μήκος (=σε) μέσσο επικοινωνίας	Βλιοβλένηνε γυλάιοτ по пárку . (=Οι ερωτευμένοι κάνουν βόλτα στο πάρκο.), Ιδίτε πράγματα по ýлице! (=Πηγαίνετε ευθεία -στην οδό!) Дирéктор говорýт по телéфónу . (=Ο διευθυντής μιλάει στο τηλέφωνο.) Фильм показáли по телевíзору . (=Έδειξαν την ταινία στην τηλεόραση.) Мы слýшаем пéсню по ráдио . (=Ακούμε το τραγούδι στο ραδιόφωνο.)
	(=σε) χαρακτηρισμό αντικειμένου: τομέας, γνωστικό πεδίο τακτική επανάληψη (μόνο με πληθυντικό: μέρες της εβδομάδας, μέρη της ημέρας)	лéкция по фýзики (=διάλεξη στην Φυσική) статья по зконóмике . (=άρθρο για την Οικονομία)
благодаря	(=χάριν σε)	По утráм Света π्येत απελ्यसíновый сок. (=Τα πρωινά η Σβέτα πίνει χυμό πορτοκάλι.) По втóрникам Григорий ходýт в спортзáл. (=Τις Τρίτες ο Γκριγόριος πηγαίνει στο γυμναστήριο.) Благодаря́ этóй книгe по граммáтике я выúчил рýсский язык. (=Χάριν σε αυτό το βιβλίο γραμματικής έμαθα την ρωσική γλώσσα.)

Εκφράσεις με δοτική

готóвиться к ετοιμάζομαι για

Мы готóвимся к **праzднику**.

(=Ετοιμάζομαστε για την γιορτή.)

относи́ться к φέρομαι

Я хорошó отнoшусь к **моему сосéду**.

(=Φέρομαι καλά στον γείτονά μου.)

обраща́ться к απευθύνομαι προς

Президéнт обращáется к **нарóду**.

(=Ο πρόεδρος απευθύνεται στον λαό.)

Η ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΠΤΩΣΗ / ΤΒΟΡΙΤΕΛЬНЫЙ ПАДЕЖ

Δηλώνει ποιητικό αίτιο, κατηγορούμενο και εμπρόθετο προσδιορισμό. Ως επρόθετος προσδιορισμός χρησιμοποιείται με προθέσεις. Απαντάει στις ερωτήσεις **кем?** (=με ποιον;) και **чем?** (=με τι; ως τι;).

Σχηματισμός

Ο ενικός αριθμός σχηματίζεται:

- ▶ στα αρσενικά και τα ουδέτερα με καταλήξεις στην ονομαστική από [...]/[ο] ▶ [ом].
- ▶ στα αρσενικά και ουδέτερα με καταλήξεις στην ονομαστική από [ъ]/[е]/[й] ▶ [ем].
- ▶ στα θηλυκά με κατάληξη στην ονομαστική από [ь] ▶ [ью].
- ▶ στα θηλυκά με κατάληξη στην ονομαστική από [а] ▶ [ой].
- ▶ στα θηλυκά με κατάληξη στην ονομαστική από [я] ▶ [ей]:

Ενικός Αριθμός

Αρσενικά	Ουδέτερα	Θηλυκά			
Σκληρά και συριστικά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα	Σκληρά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα	Σκληρά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα
студент[ом]	учитель[ем]	мэст[ом]	мэр[ем]	собáк[ой]	лошад[ью]
врач[ом]	музé[ем]	окн[ом]	задáни[ем]	газéт[ой]	двéр[ью]
стол[ом]				тéт[ей]	
этаж[ом]				кухн[ей]	
				фамíли[ей]	

Παρατίρηση

□ Τα ουσιαστικά των οποίων το θέμα τελειώνει σε συριστικό (ж, ш, щ, ч) ή ц και δεν τονίζονται στην κατάληξη αλλάζουν το о σε е (► κεφ. 1, Βασικοί Κανόνες Ορθογραφίας): γοστíница (=ξενοδοχείο) ► γοστíнице́й, δάχα (=εξοχικό σπίτι) ► даче́й.

Στον πληθυντικό αριθμό:

- ▶ όταν το θέμα λήγει σε σκληρό ή συριστικό σύμφωνο βάζουμε την κατάληξη [ами]
- ▶ όταν το θέμα λήγει σε μαλακό σύμφωνο βάζουμε την κατάληξη [ъми] ([ью])

Πληθυντικός Αριθμός

Αρσενικά	Ουδέτερα	Θηλυκά			
Σκληρά σύμφωνα	Μαλακά και συριστικά σύμφωνα	Σκληρά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα	Σκληρά σύμφωνα	Μαλακά σύμφωνα
студент[ами]	учител[ъми]	мест[áми]	мор[ъми]	собáк[ами]	тéт[ями]
врач[ами]	музé[ъми]	óкн[ами]	задáни[ъми]	газéт[ами]	кухн[ями]
стол[ами]					фамíли[ями]
этаж[ами]					лошад[ями]
					двер[ями]

Για την κλίση των ομαλών ουσιαστικών, ► κεφ. 41 Πίνακες Κλίσης.